

28 aprilie 2017

Către Guvernul României

În atenția domnului Sorin Grindeanu, Prim-Ministru al României

Stimate domnule Prim-Ministru,

Consortiul ”Universitaria” reunește cele mai reprezentative instituții de învățământ superior din România: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universitatea din București, Universitatea de Vest din Timișoara și Academia de Studii Economice din București.

Analizele scientometrice realizate recent evidențiază faptul că universitățile din Consorțiu dețin, însumat, cea mai bogată și performantă activitate de cercetare din România.

La doar câteva luni de la instalarea noului cabinet, ne vedem nevoiți să vă semnalăm câteva situații flagrante care pun în pericol integritatea sistemului național de cercetare și pe care vi le prezentăm mai jos.

Odată cu instalarea ministrului Cercetării și Inovării, domnul Șerban Valeca, au fost desființate toate consiliile consultative cu atribuții în cercetare și care, prin noua structură guvernamentală, au fost preluate de Ministerul Cercetării și Inovării. Este important de știut că procesul de constituire a acestor consilii a fost coordonat în 2016 de Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice și a cuprins etape consolidate prin intermediul unui dialog continuu cu mediul de cercetare din țară și din Diaspora. Astfel, consiliile numite în 2016 au asigurat nu doar reprezentativitatea sistemului de cercetare, în întreg ansamblul său, ci și respectarea unor standarde profesionale și morale ridicate, în corelare cu practicile internaționale.

Momentul pe care cercetarea românească îl trăiește acum este unul extrem de îngrijorător nu doar pentru România recentă, ci și pentru cea viitoare, fiind puse sub semnul întrebării mecanisme și principii de bază pentru orice sistem de cercetare solid.

Noile consilii consultative, numite de ministrul Cercetării și Inovării, domnul Șerban Valeca după un așa numit proces de consultare, ridică semne serioase de întrebare cu privire la procedura de selecție și la intențiile reale față de atribuțiile acestor organisme. Astfel, deși Consorțiul „Universitaria” se remarcă prin cea mai bogată producție științifică, adică peste 50% din cercetarea existentă la nivel național, universitățile din Consorțiu sunt reprezentate în mai puțin de 10% din structura nominală a consiliilor. Se poate observa flagrant cum institute de cercetare nerepresentative pentru sistem, sau universități care nu au fost niciodată incluse în clasamentele internaționale, au privilegiul unei prezențe semnificative în cadrul acestor consilii. Mai mult, sunt membri care nu se bucură de o reputație aleasă în rândul colegilor noștri cercetători, unele dintre probleme fiind semnalate și de mass- media.

Având în vedere importanța acestor consilii consultative pentru credibilitatea și consolidarea comunității științifice românești, considerăm că demersul domnului ministru Șerban Valeca este unul care contravine grav acestui deziderat.

Mai mult decât atât, acțiunile ministrului Cercetării Inovării riscă să așeze știința românească la periferia sistemului internațional de cercetare. Toate eforturile întreprinse în ultimii ani, care au vizat nu doar creșterea reputației cercetării românești, ci și alocări financiare mai mari, vor fi anulate ireversibil.

Astfel, prin Actul adițional nr. 10/2017 la contractul de finanțare a Planului Național de Cercetare-Dezvoltare și Inovare, semnat între Ministerul Cercetării și Inovării și Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării, sunt eliminați evaluatorii străini din procesele de evaluare a proiectelor de cercetare. Implicarea acestora ca evaluatori va fi o situație de excepție, fiind stipulat în document că prezența lor va fi posibilă ”numai în cazul în care nu există nici un specialist disponibil la nivel național”. Dacă cercetarea românească a reușit să își câștige locul în comunitatea internațională, aceasta se datorează, într-o măsură covârșitoare, evaluatorilor și experților străini care au acceptat să vină cu expertiza lor. Implicarea experților internaționali reprezintă o practică internațională curentă, iar eliminarea acestora va periclita obiectivitatea și seriozitatea procesului de evaluare a proiectelor științifice.

O situație la fel de alarmantă o reprezintă un alt aspect stipulat în Actul adițional, respectiv acela că ”selecția la nivel național are la bază utilizarea echilibrată a resurselor umane din toate regiunile de dezvoltare, acordându-se prioritate problematicii și priorităților regionale ale

cercetării științifice aplicate”. Acest principiu de selecție reprezintă o abdicare fățișă de la criteriile care definesc însăși cercetarea științifică: relevanța și excelența. Aspectele cantitative, în detrimentul celor calitative, coroborate cu perspectiva exclusiv regională, pun în pericol internaționalizarea cercetării românești, conectarea la tendințele științifice internaționale și relevanța cercetării românești în raport cu cea globală.

Stimate domnule Prim-Ministru,

Știința este universală. România are șansa de a fi pe harta globală a cercetării, prin găzduirea uneia dintre cele mai importante infrastructuri de cercetare din lume: ELI NP Nuclear Physics. Numeroși cercetători români se bucură de o reputație remarcabilă în plan internațional după eforturi, de multe ori, individuale, iar sprijinul statului este absolut necesar.

Continuarea, într-o manieră similară, a politicilor începute de domnul ministru Șerban Valeca va arunca cercetarea românească într-un dezonorant colț al irelevanței în spațiul internațional.

Ținând cont de aceste aspecte semnalate, de gravitatea și de impactul lor asupra unui sistem de cercetare care dorește să rămână demn în comunitatea internațională, vă solicităm corectarea în cel mai scurt timp a derapajelor semnalate mai sus și demiterea ministrului Cercetării și Inovării, domnul Șerban Valeca.

Consortiul „Universitaria”

(document adoptat cu votul majorității membrilor consorțiului)